

Korallørreten

KIRSTY KROSS

Dersom dere elsker meg, holder dere mine bud. Og jeg vil be min Far, og han skal gi dere en annen talsmann, som skal være hos dere for alltid: sannhetens Ånd, som verden ikke kan ta imot. For verden ser ham ikke og kjenner ham ikke. Men dere kjenner ham, for han blir hos dere og skal være i dere. Jeg lar dere ikke bli igjen som foreldreløse barn. Jeg kommer til dere. Snart ser ikke verden meg lenger. Men dere skal se meg, for jeg lever, og dere skal også leve. Den dagen skal dere skjønne at jeg er i min Far, og at dere er i meg og jeg i dere. Den som kjenner mine bud og holder dem, han er det som elsker meg. Og den som elsker meg, skal min Far elske. Ja, også jeg skal elske ham og åpenbare meg for ham.

JOHANNES 14,15–21

Min performance i Sagene kirke sist søndag hadde sitt klimaks da roser ble kastet gjennom *Hellig Ånd*-vinduet i kuppelhelvet der jeg stod midt i kirkeskipet ikledd et fiskekostyme som var dekket av et tre meter langt, rødt silkeslør. Samtidig, mens dette skjedde, spilte organisten en abstrakt versjon av hva han tenkte skulle ligne *Guds lyd*. Dette knytter an til pinsefortellingen der man kunne høre en høy og mystisk lyd før menneskene begynte å tale i tunger.

Mitt ønske var å skape en ekstatisk erfaring i kirkerommet på denne høytidsdagen inspirert av pinsehøytidens symboler som fargen rød og roser. Jeg ønsket også å fremkalle skjønnheten og åndens mysterium og forbinde Ånden ikke bare til oss mennesker, men til alle aspekter av det levende.

Jeg er lykkelig som agnostiker. Jeg tror på noe, og jeg ber ganske ofte, selv om jeg ikke har et behov for å definere min tro. Jeg er tiltrukket av mysteriet. På flere vis er jeg dypt påvirket av kristendommen siden jeg ble oppdratt innenfor Syvendedags Adventistkirken og er derfor stadig bundet til kristne koder og tankesett.

I min preken fortalte jeg om mitt forhold til spiritualitet ut fra erfaringen av å vokse opp i en streng, kristen sekt, og hvordan dette preger min utvikling som kunstner.

Jeg mener at det å være den jeg er, stå for den jeg er og å virke som kunstner, kan være den beste måten å hylle Ånden og skaperverket på. Jeg tror at Ånden er uforutsigbar og leken, og nettopp av grunn har den ofte blitt kontrollert og undertrykt. Jeg har opplevd dette særs mye innenfor det religiøse samfunn hvor jeg vokste opp. Det var så mange ting det ikke var lov å gjøre.

Som voksen brøt jeg med mange av de koder og normer for god oppførsel som jeg hadde blitt oppdratt til å følge, og jeg ble derfor fordømt for dette av min familie, av menighetsfeller og samfunnet. Mine arbeider i kunsten handler ofte om nettopp dette: å utfordre regler og normer for korrekt og forventet adferd, og gi rom for lek, improvisasjon og ekstase.

Det var utfordrende å utøve kunst i en kirke siden vår adferd der styres av mange regler og ritualer. Bare å være i et kirkerom, gjør at jeg øyeblikkelig føler meg annerledes som menneske. Man blir forvandlet til en annen person – en kirkeversjon av seg selv.

Ole Andreas Holen, presten i Sagene kirke, var først skeptisk til ideen om en performativ preken i hans kirke. Han hadde sett på hjemmesiden min og kunne ikke se for seg hvordan jeg kunne bidra i en religiøs eller teologisk sammenheng. Under vårt første møte gikk vi ut og spiste sammen. Jeg fortalte om min bakgrunn og hvordan jeg opplevde kunsten som en forlengelse av mitt spirituelle selv. Dette gjorde ham mer åpen for et samarbeid. Samtidig trengte jeg også å vite at Ole Andreas var åpen for en videre forståelse av spirituelle uttrykk, og det viste seg at han tenker dypsindig om spiritualitet og ikke har et rigid behov for å bekrefte reglene. Vi utviklet denne performansen i fellesskap og hadde tillit til hverandre gjennom skapelsesprosessen. Jeg ønsket å tenke performansen som et *Gesamt-kunstwerk* med kirken, presten, kirketjeneren og kantoren.

Under performansen forklarte jeg utviklingen av én av mine kunstneriske personaer, *The Coral Trout*: korallørreten. Da jeg var tolv år laget jeg mitt første ørretkostyme, for min skoles Queensland Day Parade i Brisbane, Australia. Jeg gjenskapte dette kostymet da jeg ble eldre. Korallørreten er en av de største og mest fargerike fiskene fra det svært truede Great Barrier Reef, og symbolske aspekter ved kostymet forbinder meg til min identitet siden mange i min slekt har vært fiskere, dypt religiøse og av gresk opprinnelse. På et vis kan fisken bli sett på som et symbol for Jesus, men jeg oppdaget også at det i flere sivilisasjoner i førkristen tid fantes vesener som var halvt kvinne, halvt fisk, som skulle representere fruktbarhet, gjenskapelse og feminitet.

Da kristendommen adopterte fisken som et symbol, ble disse aspektene fjernet. Likevel, dagens bispelue (mitraen) stammer fra det fiskekostymet

KUNSTNERPREKENEN

Fem forfattere og kunstnere holder prekener i flere gudstjenester i Oslo denne våren. Kunstnerprekenen er igangsatt av organisten og performancekunstneren Liv Kristin Holmberg, inspirert av det danske prosjektet Forfatterprædikener (2012).

Søndag 6. mai

**ARVE KLEIVA
PAULUS KIRKE**

Arve Kleiva (f. 1960) har gitt ut fortellinger og essays om temaer som eksistens, seksualitet, litteratur, samfunn, økonomi og religion.

Torsdag 24. mai

**BEATE PETERSEN
MAJORSTUA KIRKE**

Beate Petersen (f. 1962) er kunstner og dokumentarfilmskaper. Filmen *Nasseredin Shah and his 84 Wives* (2012) har mottatt en rekke priser.

Søndag 3. juni

**GUNNAR WÆRNES
GRØNLAND KIRKE**

Gunnar Wærness (f. 1971) er poet og artist. Han har gitt ut flere diktsamlinger og utgjør halvparten av kabareten Brødet og Eselet.

Søndag 17. juni

**KJETIL SKØIEN
KAMPEN KIRKE**

Kjeil Skøien (f. 1952) er teaterregissør, danser, billedkunstner og mer. Han har arbeidet mye med lyriske tekster på scenen.

Kirsty Kross som sitt alter ego, korallørreten. Kross ble sittende igjen etterpå. Barna ble bedt om å tegne hva som hadde skjedd.

Alle foto: Iselin Linstad Hauge

Søndag 20. mai

**KIRSTY KROSS
SAGENE KIRKE**

Kirsty Kross er en australsk kunstner som jobber i Oslo og Berlin. Arbeidene hennes undersøker den økende økologiske usikkerheten i møte med den såkalte oppmerksomhetsøkonomien, hvor det å fange oppmerksomhet blir forretningsmodellen.

som prestene i Babylon brukte, og mange kristne spiser fisk på fredager siden det er Frøyas dag eller fruktbarhetsgudinnens dag.

Under prekenen spurte jeg menigheten om hvorvidt det var passende at jeg hadde på meg mitt fiskekostyme i kirken. Jeg fortalte videre om viktigheten av å tenke på Ånden i alle ting, ikke bare i individer, og at kanskje tiden er inne for å tenke over et mer feminint eller gjenskapende bilde av fisken siden miljøet er i trøbbel. Jeg sa at

det kanskje ikke er rett tid til å krangle om symbolenes mening, og at vi heller burde fokusere på det abstrakte og mystiske i alle ting – nemlig Ånden.

Jeg dekket siden meg selv med det røde silkesløret ovenpå fiskekostymet og kroppsliggjorde Ånden. Jeg sa: «We need to love the Spirit» på mange ulike språk og roser falt ned fra kuppelhvelvingen.

Jeg tenker at det menneskesentrerte synet på verden som har røtter i kristendommen trengs å

omdefineres for å kunne redusere effektene av våre miljøødeleggelser.

Kanskje ved å se tilbake på de førkristne ideene som har blitt inkorporert i kristendommen, kan det finnes hjelp for å muliggjøre et skifte til en mer økologisk verdenstilnærming. I tillegg opplever jeg at dagens senkapitalistiske klima har en grunnleggende mangel på ånd, noe som er komplisert da vi lever i et overveiende sekulært samfunn som likevel lengter etter noe.